

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และการป้องกันโรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศนี้ ได้วางแผนงานวิจัยเป็นการวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) ใช้วิธีสัมภาษณ์ตัวต่อตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้ทดลองใช้แล้ว ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ หญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีอยู่มากตามสถานบริการต่าง ๆ เช่น หัตถ์พังก์ เพชรบุรีตัดใหม่และบางขุนพรหม เป็นต้น กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษนี้มีเป็นจำนวนมากแต่ไม่สามารถบอกจำนวนที่แน่นอนได้ ประมาณว่ามีประมาณกว่าแสนคน ส่วนชายรักร่วมเพศในกรุงเทพฯ นั้นไม่สามารถหาตัวเลขที่แน่นอนได้เช่นกัน ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มที่ยากต่อการเข้าถึงทั้ง 2 กลุ่มด้วย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มประชากรที่จะศึกษานี้เป็นกลุ่มประชากรที่ใหญ่และเข้าถึงได้ยาก จึงได้กำหนดวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อหญิงอาชีพพิเศษ ที่มาตรวจสุขภาพจากคลินิกสถานกามโรคนางรัก ทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ สุ่มเก็บวันละประมาณ 10 คน โดยให้พยาบาลเลือกผู้ที่มารับบริการก่อนและมีพื้นที่ประกอบอาชีพต่างกัน (ให้เข้าพื้นที่ได้ไม่เกิน 3 ราย ในแต่ละวัน) ภายในระยะเวลา 1 เดือน จำนวน 100 คน
2. สุ่มตัวอย่างหญิงอาชีพพิเศษจากสถานบริการต่าง ๆ ตามแหล่งใหญ่ ๆ 4 แหล่งในกรุงเทพฯ คือ หัตถ์พังก์ เพชรบุรีตัดใหม่ บางขุนพรหม และสุขุมวิท สุ่มเก็บตัวอย่างจากแหล่งละประมาณ 30 ราย โดยเก็บจากสถานบริการแต่ละแห่ง ๆ ละไม่เกิน 6 คน (เฉพาะสถานบริการที่ยินดีให้ความร่วมมือเท่านั้น) จำนวน 100 คน

3. สุ่มตัวอย่างรายชื่อชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศที่มารับการตรวจสุขภาพ จากคลินิกสุขภาพชาย พัฒนพงศ์ทุกวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัส และศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ โดยสุ่มเก็บวันละ ประมาณ 5 ราย ภายในระยะเวลา 1 เดือน จำนวน 100 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้าง เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดปิดและเปิด แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ (หรือมีพฤติกรรมรักร่วมเพศในชาย) ของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับข่าวสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่าง ๆ คือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องโรคเอดส์

ตอนที่ 5 เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์

การทดสอบ เครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษและกลุ่มชายรักร่วมเพศที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่คลินิกสถานกามโรคบางรัก สถานบริการต่าง ๆ และคลินิกสุขภาพชายพัฒน์พงศ์ จำนวนแห่งละ 20 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในตอนที่ 4 เพื่อให้แบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ก่อนสัมภาษณ์จริง โดยอาศัยหลักการคำนวณตามวิธีของ Kuder Richardson¹

-----
¹ วิเชียร เกตุสิงห์. " การหาความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม" สติติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525), หน้า 176.

$$\text{สูตร } K-R_{21} : R_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{ns^2} \right)$$

R_{tt} = ความเชื่อถือได้

เมื่อ n = จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = 0.464

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำ เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนข้อของแบบสอบถาม ซึ่งมีเพียง 8 ข้อเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้เก็บข้อมูลอีก 9 คน เป็นนายแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข 1 คน พยาบาล 5 คน นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ 3 คน โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนรายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละข้อให้แก่ผู้สัมภาษณ์ทุกคนมีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน โดยจัดให้มีการประชุมในวันที่ 3 ตุลาคม 2530 และใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2530

ตัวแปรในการวิจัย

สมมุติฐาน	ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ตัวแปรตาม (Dependent Variables)
1. ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ หรือมีพฤติกรรมรักร่วมเพศในชาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร โดยคาดว่าปัจจัยทางด้านประชากร	อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ (หรือมีพฤติกรรมรักร่วมเพศในชาย)	-การเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ -การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ ได้แก่

สมมุติฐาน	ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ตัวแปรตาม (Dependent Variables)
<p>เศรษฐกิจและสังคม จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกา เปิดรับข่าวสาร</p>		<p>สื่อมวลชน, สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ</p>
<p>2. ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการ- ศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการ- ประกอบอาชีพหรือมีพฤติกรรมรักร่วม เพศในชาย มีความสัมพันธ์กับความรู้ และการป้องกันโรคเอดส์ โดยคาด ว่าปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม จะมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรู้และการป้องกันโรคเอดส์</p>	<p>อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการ- ประกอบอาชีพ (หรือมี พฤติกรรมรักร่วมเพศ ในชาย)</p>	<p>-ความรู้เรื่องโรคเอดส์ -การป้องกันโรคเอดส์</p>
<p>3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความ สัมพันธ์กับความรู้และการป้องกัน โรคเอดส์ โดยคาดว่าถ้าหากมีการ เปิดรับข่าวสารมาก ก็จะมีความรู้ และการป้องกันโรคเอดส์มากตาม ไปด้วย</p>	<p>-พฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารทั่วไปจากสื่อ ต่าง ๆ -พฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารโรคเอดส์จาก สื่อต่าง ๆ</p>	<p>-ความรู้เรื่องโรคเอดส์ -การป้องกันโรคเอดส์</p>
<p>4. หญิงอาชีพพิเศษและชายที่มีพฤติกรรม รักร่วมเพศ มีพฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารความรู้และการป้องกันโรค- เอดส์แตกต่างกัน โดยคาดว่าชายรัก ร่วมเพศ จะมีพฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารความรู้และการป้องกันโรคเอดส์ มากกว่าหญิงอาชีพพิเศษ</p>	<p>-หญิงอาชีพพิเศษ -ชายรักร่วมเพศ</p>	<p>-ความรู้เรื่องโรคเอดส์ -การป้องกันโรคเอดส์</p>

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามแล้ว จะทำการประมวลผลข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในระบบ SPSS (Statistical Package for the Social Science) จากนั้นนำผลที่ได้เสนอในรูปแบบของสถิติพรรณนาประเภทร้อยละ ความถี่ อธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และดูความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติระหว่างตัวแปรนั้น โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation และ t-test

การวัดตัวแปร

1. ลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม วัดจากแบบสอบถามในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ (หรือมีพฤติกรรมรักร่วมเพศในชาย)

2. พฤติกรรมการรับข่าวสาร วัดจากแบบสอบถามในเรื่อง ความบ่อยในการเปิดรับข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ เวลาที่เปิดรับข่าวสาร และรายการที่เปิดรับข่าวสาร

สำหรับความบ่อยในการเปิดรับข่าวสาร ทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วิดีโอและสื่อสิ่งพิมพ์ จะวัดด้วยคำถามว่าปกติมีการเปิดรับข่าวสารทางสื่อดังกล่าวหรือไม่ และตามด้วยคำถามเกี่ยวกับความบ่อยเพียงใดในการเปิดรับข่าวสารใน 1 สัปดาห์ (1) ทุกวัน (2) 5-6 ครั้ง (3) 3-4 ครั้ง (4) 1-2 ครั้ง (5) นาน ๆ ครั้งแล้วแต่สะดวก คะแนนมีค่าตั้งแต่ 0-5 จากไม่เคยเปิดรับข่าวสารเลย (0 คะแนน) จนถึงคำตอบทุกวัน (5 คะแนน)

ส่วนความบ่อยในการเปิดรับข่าวสารทางภาพยนตร์ จะวัดด้วยคำถามว่าปกติมีการดูภาพยนตร์หรือไม่ และตามด้วยคำถามว่าไปดูภาพยนตร์บ่อยเพียงใด (1) สัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่า (2) 2 สัปดาห์ 1 ครั้ง (3) เดือนละครั้ง (4) นาน ๆ ครั้งแล้วแต่โอกาส คะแนนจะมีค่าตั้งแต่ 0-4 จากไม่ดูภาพยนตร์เลย (0 คะแนน) จนถึงคำตอบสัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่า (4 คะแนน)

3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องโรคเอดส์ วัดจากแบบสอบถามในเรื่อง การเคยทราบหรือเคยได้ยินชื่อโรคเอดส์ และความบ่อยในการรู้เรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ วิดีโอ ใบปลิวแผ่นพับ โปสเตอร์และสื่อบุคคลอื่น ๆ

สำหรับความบ่อยนั้น จะวัดด้วยคำถามว่าท่านรู้เรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์จากแหล่งใดบ้างและบ่อยแค่ไหน (1) สัปดาห์/ครั้ง หรือมากกว่า (2) 2 สัปดาห์/ครั้ง (3) เดือน/ครั้ง (4) ไม่มีเลย คะแนนจะมีตั้งแต่ 0-3 จากไม่มีเลย (0 คะแนน) จนถึงคำตอบ สัปดาห์/ครั้ง หรือมากกว่า (3 คะแนน)

4. ความรู้โรคเอดส์ วัดจากคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกต้องหนึ่งคำตอบ ถ้าตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ในแบบสอบถามความรู้โรคเอดส์นี้มีคะแนนเต็ม 8 คะแนน

5. การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์ วัดจากคำถามทั้งหมด 7 ข้อด้วยกัน 6 ข้อแรกเป็นคำถามปลายปิด และข้อที่ 7 เป็นคำถามปลายเปิด โดย 6 ข้อแรกนี้ ในแต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกต้องและมีคะแนนเต็ม 12 คะแนน